

життєствердного національного образу світу молодих поколінь, життєствердної моделі українського суспільства.

Ключові слова: інтегрований підхід, інтегрований курс «Природознавство», природничо-наукова компетентність.

Список використаних джерел

1. Грамматика любви : науково-публіцистичне видання. / В. Р. Ільченко [ред., укл.], В. О. Продаєвич [ред.]. Полтава, Одеса : [б.в.], 2017. 304 с.
2. Гуз К. Ж. Методичні підходи до впровадження в шкільну освіту засад освіти для сталого розвитку. *Технології інтеграції змісту освіти : зб. наук. пр. / В.Р. Ільченко [гол. ред.]*. Полтава: ПОППО, 2012. Вип. 4. С. 73–81.
3. Гуз К. Ж. Теоретичні та методичні основи формування в учнів цілісності знань про природу : монографія. Полтава: Довкілля-К, 2004. 472 с.
4. Ільченко В. Р., Гуз К. Ж. Модернізація содержания образования как национальная проблема. *Педагогика*. 2011. № 4. С. 3–8.
5. Ільченко В. Р. Компетентнісна модель освітньої галузі як напрям до ефективної та справедливої освіти. *Технології інтеграції змісту освіти : зб. наук. пр. / В. Р. Ільченко [гол. ред.]*. Полтава: ПОППО, 2013. Вип. 5.
6. Локшина О. І. Зміст шкільної освіти в країнах Європейського Союзу: теорія і практика (друга половина ХХ – початок ХХІ ст.): монографія. К.: Богданова А. М., 2009. 404 с.
7. Гуз К. Ж., Гринюк О. С., Ільченко В. Р. та ін. Методика навчання природознавства в старшій школі: методичний посібник. К.: ТОВ «КОНВІ ПРІНТ», 2018. 192 с.

ІНТЕРНЕТ ЯК ВАЖЛИВИЙ КОМПОНЕНТ ПРЕДМЕТНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА У НАВЧАННІ ІСТОРІЇ

Гупан Нестор,
д-р пед. наук, професор,
головний науковий співробітник,
Інститут педагогіки НАПН України
м. Київ, Україна

Сучасне освітнє середовище розглядають як зовнішній простір, що оточує учня у закладі освіти і має системно організовані складові та створює умови для забезпечення його розвитку через взаємовпливи, взаємодію оточення з суб'єктом. Воно постає як сукупність матеріальних, просторово-предметних факторів,

соціальних компонентів і міжособистісних відносин. Ці фактори взаємопов'язані, доповнюють, збагачують один одного та впливають на кожного суб'єкта освітнього середовища.

Серед структурних компонентів сучасного освітнього середовища значне місце належить інформаційному, що насичений різноманітними освітніми ресурсами: освітні програми, навчальні плани, методичні розробки, книги, візуалізована і текстова інформація, інформаційно-рекламні об'єкти, Інтернет-сайти тощо [1].

Очевидно, що значне місце серед цих ресурсів належить Інтернету, оскільки прогрес українського суспільства сьогодні залежить, зокрема й від умінь кожної людини ефективно користуватись медійними каналами, засобами інформації. Інформаційна насиченість та потенціал суспільствознавчих предметів вимагають вчителів широкого залучення цих засобів у навчальний процес, перетворюючи їх на обов'язкову складову предметного освітнього середовища [2, с. 5-6].

Водночас проведені дослідження засвідчують, що більшість вчителів історії використовують Інтернет-ресурси переважно лише як власне джерело додаткової інформації для підготовки уроків, де вони знаходять первинні або вторинні джерела, візуальні або текстові. Потім ці джерела пропонуються учням на уроках у вигляді роздавальних матеріалів або підготовленої вчителем Power-Point презентації. Зрозуміло, що такий підхід не сприяє зростанню ані інформаційної, ані ІТ компетентностей, ані критичного мислення учнів. Адже вони не залучені до пошуку, відбору та оцінки інформації. Якщо це може бути ефективним на початковому етапі навчання історії, коли учні 5-6-х класів лише опановують уміння опрацьовувати історичні джерела, то вже у 7-8-х класах й далі потрібні інші підходи. Зокрема й ті, які сприяють розвитку критичного мислення учнів тобто набору усвідомлених мисленнєвих дій та операцій, завдяки яким ми можемо оцінювати текстові, звукові, візуальні та ін. види інформації, на предмет їхньої достовірності чи маніпулятивності [3].

Спробуємо окреслити деякі напрями та етапи роботи вчителя історії з формування компетентностей учнів з використання Інтернету як складника предметно-освітнього середовища навчання історії.

На початковому етапі, перед тим, як відпустити учнів у «вільну» подорож Інтернетом, вчитель має сформуванати у них перші уміння: здійснювати пошук у різних пошукових системах, насамперед у Google за пошуковими словами та ключовими термінами; варіювати пошукові слова для розширення/звуження зони пошуку; передавати інформацію своїми словами з опорою на знайдене джерело.

Формування цих умінь учнів може відбуватися на уроках у вигляді невеличких завдань для роботи зі смартфоном чи планшетом, типу:

- *знайдіть кілька визначень поняття і порівняйте їх, на цій основі сформулюйте власне визначення;*
- *знайдіть інформацію на історичній карті, вміщеній в Інтернеті;*
- *знайдіть біографічні дані історичного діяча;*
- *знайдіть і розгляньте зображення історичної пам'ятки та ін.*

Зрозуміло, що пошукова частина завдання має супроводжуватись мисленнєвими операціями: порівняйте, узагальніть, визначте головне тощо.

Наступним етапом роботи може бути формування в учнів умінь:

- оцінювати сайти за вихідними даними як основу для подальшої оцінки інформації;
- відбирати інформацію за певними критеріями, аналізувати її, зокрема порівнюючи відомості різних сайтів. Це можуть бути завдання типу: *Знайдіть інформацію про подію на двох сайтах і визначте, чи відрізняється вона, чим саме, якому із сайтів ви б довіряли більше, чому?*
- узагальнювати здобуту інформацію у вигляді тексту чи за допомогою графічного організатора і презентувати її усно чи письмово.

Лише на цій основі буде ефективним подальше залучення учнів до використання Інтернету під час виконання ними індивідуальних чи колективних дослідницьких проектів.

Для формування в учнів таких умінь можуть бути використані як безпосередньо уроки історії, так і спеціальні інформаційно-бібліотечні заняття.

Очевидно, що умовами такої роботи з поетапного формування умінь і компетентностей учнів є:

- наявність в школі вільного доступу до Інтернету;

- розвинена інформаційна та ІТ компетентності самого вчителя (його уявлення про інформаційні процеси у суспільстві, знання про існуючі інформаційні видання, бази даних, Інтернет-ресурси, уміння формулювати, уточнювати інформаційні запити під час пошуку необхідної інформації, вивчати, аналізувати як електронні так і паперові інформаційні джерела та використовувати їх у практиці;
- готовність вчителя до формулювання ефективних пізнавальних завдань з історії з використанням Інтернету;
- мотивація вчителя та його розуміння важливості цієї роботи.

Ключові слова: інтернет, навчання історії, предметне освітнє середовище.

Список використаних джерел

1. Габа І. М. Вплив освітнього середовища ВНЗ на професійний розвиток особистості. *Проблеми загальної та педагогічної психології* : збірник наукових праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України [за ред. С.Д. Максименка]. К., 2011. Т. XIII. Ч. 6. С. 74-82.
2. Медіаграмотність та критичне мислення на уроках суспільствознавства: посібник для вчителя /Т. Бакка та ін. [за ред. В. Іванова, О. Волошенюк]. К.: ЦВП, АУП, 2016. 243 с.
3. Пометун О. Критичне мислення як педагогічний феномен. *Український педагогічний журнал*. 2018. № 3. С. 89–98.

МОТИВАЦІЯ УЧНІВ: ПРОБЛЕМА ТА ШЛЯХИ ЇЇ ВИРІШЕННЯ В УМОВАХ КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ

*Доротюк Валентина,
канд. психол. наук, ст. наук. співробітник,
завідувач відділу профільного навчання
Інституту педагогіки НАПН України,
м. Київ , Україна*

Мотивація є рушійною силою пізнання і активним інструментом в руках учителя. Мотив – це та сила, яка викликає бажання діяти. Спонування до дії з метою задоволення потреби називається прагненням. Вивчення мотивації учнів дозволить